

Sritis ir tikslai:

- Klausą atsimena vieną daiktą, kai naudojami įvairūs veiksmažodžiai.
- Veiksmažodžiai turėtų sudaryti maždaug 14% viso vaiko žodyno.

Veikla

Praėjusią savaitę, bendraudami su vaiku, naudojote ypatingai daug žodžių su garsu /k/ ir liepiamosios nuosakos veiksmažodžių. Esamojo laiko liepiamosios nuosakos veiksmažodžiai yra vieni iš pirmųjų žodžių, kuriuos vaikas naudoja spontaniškoje kalboje. Šią savaitę suteikiama proga vaiką išmokyti įvairių veiksmažodžių.



- Nufotografuokite vaiką, atliekantį kasdieninius veiksmus. Jūs galite padaryti kiekvienos nuotraukos du egzempliorius ir žaisti įvairius žaidimus:
 - Kortų žaidimas: „Eik žuvauk!“.
 - Atsiminimas.
 - Nuotraukų siuntimas į pašto dėžutę.
 - Vieną nuotraukų rinkinį pridėti ant šaldytuvo, o kitą paslėpti aplink namus esančioje aplinkoje. Nuolat kartokite žodį (trumpuose sakiniuose), kol vaikas ieško nuotraukos atitikmens. Tokiu atveju vaikas ilgai girdės žodžio tarimą: „Mes ieškom „bato““, „Kur yra „medis“?“ ir t.t.
- Jūs taip pat galite naudoti „savaiminį kalbėjimą“ („įgarsinimą“) ir apibūdinti, ką darote per dieną. Su vaiku kalbėkite kuo plačiau. Pavyzdžiui, vietoj pasakymo „**Aš gaminu vakarienę**“ galima sakyti „**Aš kepu mėsą**“, „**Aš pjaustau daržoves**“, „**Aš maišau ryžius**“.

Pavyzdžiai:

- Jeigu turite naminį gyvūnėlį ir laikas jį šerti, galite vaikui sakyti: „**Ateik, mes pamaitinsime katę. Laikas valgyti, mmm**“.
- Jeigu geriate arbatą ir vaikui reikia nusiplauti rankas, galite sakyti: „**Mes plauname rankas, plauk, plauk**“.
- Kai laikas prigulti: „**Laikas miegoti. Mes miegame, šššššš!**“
- Kai laikas eiti namo: „**Pasiimk batus, mes einame, atia atia**“.

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

Sritis ir tikslai:

- Rodo pirštu į žinomas nuotraukas ir objektus.
- Tema: „Važiavimas mašinoje“.

Veikla

Kai supranta, parodo pirštu

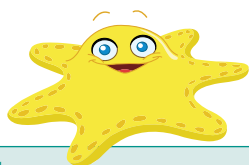
- Dabar jūsų vaikas tokiame amžiuje ir etape, kai jis rodys į objektus. Vaikas tai gali atlikti, išreikšdamas, ką mato, ir jis taip pat gali būti pasiruošęs parodyti į gerai pažįstamus daiktus, kai jie yra įvardijami. Pastaba: netikrinkite vaiko. Galite vaiko klausti „*Kas tai?*“ ir „*Kur yra _____?*“. Tai yra dalis normalaus bendravimo, ir visada turi būti naudojama prasmingai. Šių klausimų dažnai nenaudokite negausiai. Didžiąją laiko dalį skirkite komentavimui ir mokymui.
- Kai norite patikrinti vaiko suvokimą, paprašykite jo ką nors surasti ar parodyti, ką įvardijote. Tai aiškiai parodo, kad vaikas žino tą žodį. Tokius klausimus sujunkite su kasdienine veikla.

Važiavimas mašinoje: žodynas, kalba ir bendras užduoties suvokimas

Kiekvieną kartą, kai išlipate iš mašinos, turite galimybę suplanuoti, ką su vaiku kalbėti, kokius žodžius naudoti. Šią savaitę sutelkite dėmesį į šią veiklą ir žodyną plėskite žaidimo metu:

- Laikas važiuoti. Pasiimkime mašinos raktus. Atsisėsk ant sėdynės. Užsisek diržą. Užrakink duris.
- Mašina, raktai, sėdynė, uždaryti, durys, diržas, užrakinti, atsisėsti, važiuoti.
- Kol vairuojate, kalbėkite apie tai, ką matote. Kad vaikui pasakytumėte kuo daugiau veiksmažodžių, kalbėkite, ką žmonės veikia.
- Matyti, žiūrėti, vairavimas, važiavimas, sustojimas, šviesoforas, „stop“ ženklas, sukimas, automobilių parkavimas.
- Žaiskite namuose su vaiko žaislinėmis mašinėlėmis ir atkurkite kasdieninę veiklą, kai pasiimate raktus, užsisegate diržą ir t.t. Vairuokite mašinas po namus ir kalbėkite apie viską, ką matote.

Nepamirškite kartais mašinoje klausyti vaiko kompaktinių diskų ir kartu dainuoti, kai vaikas žino dainą. Tai gera klausymosi praktika.



Data	Ką jūsų vaikas darė?

Sritis ir tikslai:

- Vėl užrašykite vaiko kalbos pavyzdį (tris ar keturis kartus per dieną/savaitę po 10 min).
- Nuoseklūs užrašai.
- Žymėkite šiuos kalbos pavyzdžius savo aplankale.
- Užrašykite bet kuriuos tikruosius žodžius ekspresyviojo žodyno sąrašė (žr. priedą).

Veikla

Mėgdžioja kalbos pavyzdį

- Jūs jau turėjote savo pirmąjį bandymą naudoti kalbos pavyzdį 15 savaitę. Atėjo laikas tai atlikti dar kartą. Pasistenkite šią savaitę naudoti tris ar keturis kalbos pavyzdžius skirtingu dienos laiku. Tai reikalinga kalbai ir bendravimo įvairovei.
- Labiausiai tikėtina, kad jūsų vaikas naudoja žargoną visą dieną, tačiau su pertraukomis. Jeigu sugebate girdėti atskirus skiemenis, kurie gali būti žodžiai, ir tada tikrąjį žodį, galite pažymėti tarimo ilgumą rašydami taip: ([x] ištaria, tačiau ne tikrąjį žodį). Tai rodo, kad vaikas naudojo frazę kaip išsireiškimą, kai suprantamas vienas žodis. Šis ištaramas skaičiuosis kaip vienas žodis, tačiau įdomu atkreipti dėmesį, kokio ilgumo yra žargonas ir kaip, laikui bėgant, jis kinta.
- Kad galėtumėte klausyti ir užsirašyti, organizuokite žaidimus, kurių metu dalyvaus kiti žmonės.
- Kiekvieną ištaramą užrašykite atskiroje eilutėje.
- Žemiau pateikiamas kalbos modelio pavyzdys ir kaip suskaičiuoti žodžių skaičius.
 - Atia – atia (1)
 - Xxxx x dar xx (1)
 - Ne (1)
 - Atia – atia (1)
 - Op (1)
 - Ne, ne (1). Žodis skaičiuojamas kaip vienas, kai jis pakartojamas iš karto.
 - Mama (1)
 - Batas (1)
 - Nosis (1)

Pasakytų žodžių suma: 9. Visų išsireiškimų skaičius: 9. Žodžiai suskirstyti pagal išsireiškimus: $9 \div 9 = 1$. Vidutinis tarimo ilgis (VTI) 1.0.



Data	Ką Jūsų vaikas darė?

Sritis ir tikslai:

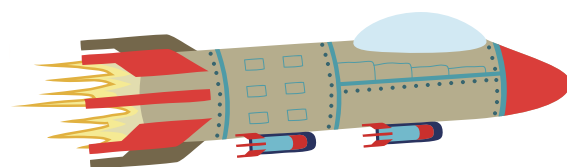
- Taria garsą /m/ žinomuose žodžiuose ir frazėse.
- Naudokite priedą „Kalbos garsai“ dėl veiklų ir idėjų žodyno plėtimui.

Veikla

18 savaitės tikslas buvo užtikrinti, kad vaikas gali tarti fonemą /m/ su įvairiais balsiais ir skiemenimis. Dabar šią fonemą vaikas turėtų taisyklingai naudoti visuose žinomuose žodžiuose. Patikrinkite savo žodyno sąrašus ir pažymėkite žodžius, turinčius garsą /m/. Tada atkreipdami dėmesį į šį garsą, vaiko klausykite visą savaitę. Patikrinkite įsitikindami, kad jūsų vaikas taria garsą visose trijose pozicijose: miau, lempa, einam.

Veikla

- Naudokite žodį „Mesk“ įvairiose veiklose: žaidžiant su kamuoliu ar metant įvairius daiktus į šiukšlių dėžę. Tai smagus būdas paraginti vaiką sakyti žodį „Mesk“, skatinti klausyti ir vykdyti paliepiamus. Kasdien į šiukšlių dėžę išmetate daug nereikalingų daiktų. Tai puiki proga įtraukti vaiką į šį procesą. Tvarkantis namuose ar lauke, liepkite vaikui į šiukšlių dėžę išmesti įvairius nereikalingus daiktus, maisto produktų pakuotes, likučius ir kitas šiukšles. Vaikui patinka mėtyti, tad pasinaudokite šia galimybe, ir tegul jis tampa jūsų pagalbininku.
- Dažnai pasitaikančias frazes, kurias naudojate kasdien, netrukus galite išgirsti ir savo vaiko kalboje. Nors mes ir žinome, kad jie susideda iš kelių žodžių, tačiau vaikas juos girdi ir sako kaip vieną žodį. Klausykitės taisyklingos fonemos /m/ tarimo.
 - Laikas miegoti.
 - Einame namo.
 - Ne, negalima.
- Vaikams patinka būti aktyviems, ir per tokias veiklas kaip ši, galite tinkamai nukreipti kalbą ir parinkti žodyną, nes jie dalyvauja ir yra motyvuoti. Eikite į lauką ir mėtykite kamuolį, žaiskite smėlio dėžėje, rinkite nuo žemės akmenukus, medžio lapus ir pan. Smagiai leiskite laiką ir sudominkite vaiką įvairiais daiktais, kuriuose yra garsas /m/ (šokam, bėgam, einam ir t.t.).



Data	Ką jūsų vaikas darė?

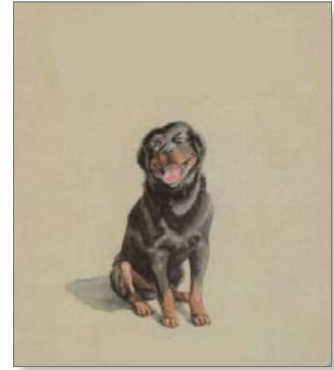
2. Audioverbalinės (AV) priemonės ir strategijos

- Kalbėkite apie tai, ką darote.

3. Savaitės pasaka: Alexandra Day „Gerasis šuo vardu Karlas“.

Green Tiger Press, Basildon, Hong Kong, 1985.

- Ši pasaka yra apie šunį, kuris rūpinasi vaiku, kol mama išeina apsipirkti. Kiekviename puslapyje galima plačiai papasakoti apie kasdieninius veiksmus: kėlimasis, plaukų šukavimas, dažymasis, plaukiojimas, pietavimas, maudymasis vonioje irėjimas miegoti.
- Tai puiki knyga peržvelgti praeitos savaitės pusryčiavimo veiklą. Ši knyga taip pat parodo, kaip vaikas ir šuo atlieka įvairius veiksmus prasmingose situacijose.
- Tai taip pat įdomus būdas mokyti vaiką pasakyti žodį „Ne“, nes beveik kiekviename puslapyje vaikas ir šuo elgiasi blogai ir daro netvarką. Tai suteikia galimybę daugelį kartų pakartoti, apibendrinti kalbą ir žodyną, kuriuos naudojote praėjusią savaitę.



4. Savaitės daina: „Šoka kiškis, šoka lapė“

Žodžiai: „Šoka kiškis, šoka lapė, šoka visi žvėrys. Ir tas briedis ilgaragis, ir tas šokinėja“.

Tai puiki daina mokyti vaiką žodį „Šoka“ ir supažindinti jį su miško gyvūnais.

- Pasigaminkite miško gyvūnų kaukes, ir tegul kiekvienas šeimos narys užsideda po vieną iš jų.
- Tas žmogus, kuris išgirsta gyvūno pavadinimą, ir kurio kaukę yra užsidėjęs (pavyzdžiui, „Šoka lapė“) turi trumpai pašokti ar pajudėti. Kai dainuojama „Šoka visi žvėrys“, tada šoka visi esantys žaidime dalyviai.
- Pasikeiskite kaukėmis ir vėl dainuokite klausydamiesi, kas turi šokti.
- Šis žaidimas skatina klausyti, kas turi šokti ir supažindina su miško žvėrimis.

